

۶۰

گزیده

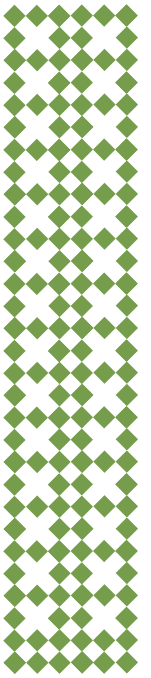
گزیده بیانات آیت الله عابدینی

در خطبه‌های نماز جمعه

۱۶ مهر ماه ۱۴۰۰

سازمان مجامع فزونی

نشریه ذکر جمعه
با هدف انتشار گزیده
بیانات ائمه جمعه قزوین در
خطبه‌های نماز جمعه، هر هفته به
صورت الکترونیکی از طریق شبکه
های اجتماعی ستاد نماز جمعه
منتشر می‌گردد.
لازم به ذکر است متن بیانات ائمه
محترم جمعه، با حذف و اضافات و
ویرایش همراه است و سعی شده
است جهت مطالعه و بهره‌جویی
هرچه بهتر مخاطبین گرامی،
اهم محورها ارائه گردد.

خطبه اول

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى
سَيِّدِ الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى
مُحَمَّدٍ وَآلِهِ الطَّيِّبِينَ الظَّاهِرِينَ الْمُعْصومِينَ
وَاللَّعْنُ الدَّائِمُ عَلَى أَعْدَائِهِمْ أَجْمَعِينَ مِنَ الْآنَ
إِلَى قِيَامِ يَوْمِ الدِّينِ.

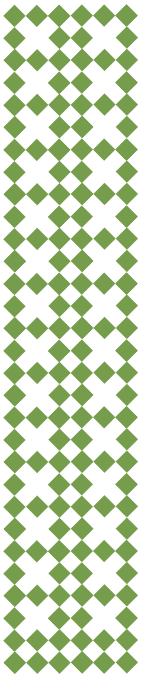
باید تقوا را شناخت

قَالَ اللَّهُ الْحَكِيمُ فِي كِتَابِهِ الْكَرِيمِ:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾^۱

موضوع بحث هفته های اخیر در نماز جمعه، موضوع
«حق و باطل» بود. ببینیم حق چیست و ما در قبال
حق چه وظایفی داریم. بحث درباره فهمیدن حق و
حمایت از آن، مبارزه با بدی و باطل، حمایت از مظلومانی
که حقشان در معرض خطر قرار می گیرد، حمایت از

۱. ای اهل ایمان! از خدا آن گونه که شایسته پروا ازوست، پروا کنید و نمیرید مگر در حالی که [در برابر او و فرمان ها و احکامش] تسلیم
باشید (آل عمران: ۱۰۲).

حق مسلمین و مستضعفان در همه عالم و بسیاری از حقایق دیگری بود که باید به آن پردازیم. لذا همین آیه کریم را یادآوری می‌کنم:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ
إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾^۱

یعنی کسانی که ایمان دارند، یکی از چیزهایی که باید رعایت کنند، رعایت حق تقواست. تقوا به گردن ما حقی دارد. [اگر] در قیامت به ما بگویند: [آیا] شما حق تقوا را ادا کردید؟ می‌گوییم: نمی‌دانم! شنیدم تقوا چیز خوبی است. این رعایت حق تقوا حساب نمی‌شود؟ باید تقوا را بشناسیم و از ظرفیت نورانی آن در زندگی فردی و اجتماعی استفاده کنیم. اگر تقوا را شناسیم، حق آن را ادا نکرده ایم. مثلاً امیرالمؤمنین علیه السلام تجسم تقواست؛ ولی ما اصلاً امیرالمؤمنین را نشناخته ایم. قرآن دریادریا تقواست؛ اما ما چند آیه قرآن را می‌شناسیم؟ چند حقیقت قرآنی را می‌دانیم؟ کجای زندگی ما منطبق بر آیات قرآنی و رهنمودهای خدایی است؟ اگر این گونه باشیم، به این معناست که هنوز [تقوا را] نشناخته ایم. این آیه کریم نشان می‌دهد که باید حق تقوا را رعایت

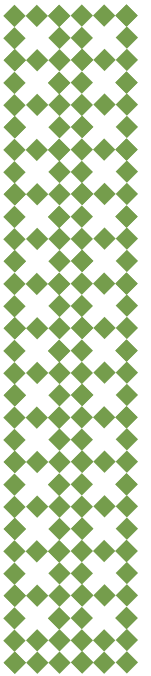
السَّلَامُ عَلَى

رَبِيعِ الْأَنَامِ

وَ نَضْرَةَ الْأَيَّامِ

سَلَامٌ بِرَبِّهَا رَمَدَهُ

هَ خَرْمِي

کنیم. سؤال اول این است که تقوا چیست. تا [وقتی تقوا را] نشناسیم، چگونه می‌توانیم حق آن را ادا کنیم؟ در این زمینه باید صحبت کرد و وقت گذاشت. باید همه بسیج شویم و شناخت تقوا را به عنوان ره‌آورد محافل دینی و قرآنی، به ویژه نماز جمعه جست‌وجو کنیم. دست به دست هم بدهیم تا حقیقت تقوا را بیشتر از گذشته بشناسیم و طوری که قرآن این حقیقت را به ما می‌شناساند، این شناخت قرآنی را در حد ظرفیت وجودی خودمان پیدا کنیم.

تقوا؛ مهم‌ترین سرمایه‌معنوی در عالم هستی

این آیه کریم فرمود:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ﴾^۱

یعنی سه چیز را در ما مهم دید:

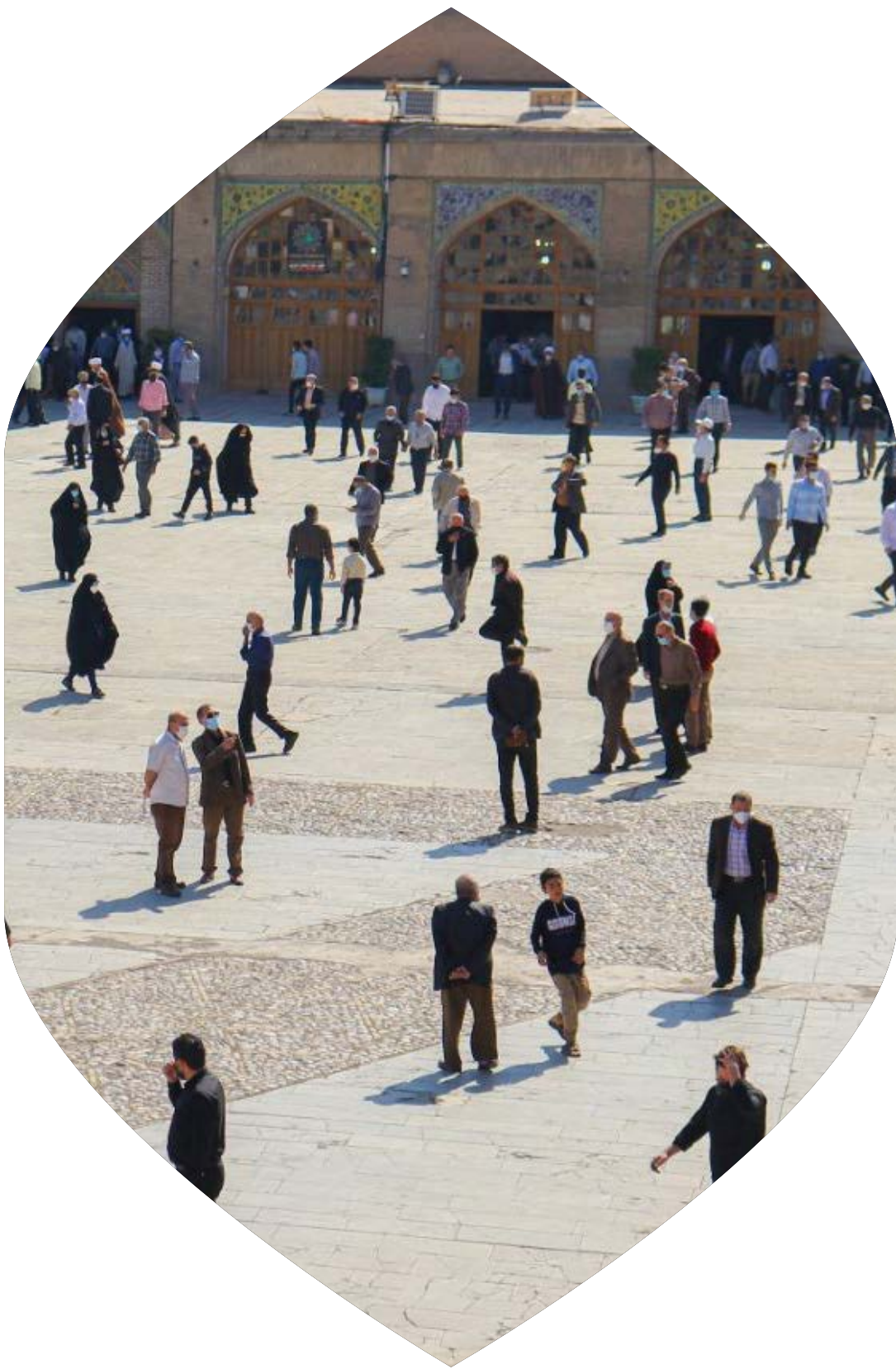
۱. ایمان: نگفت: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ.» گفت: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا.»

یعنی این موضوع مهم است و هرکسی نمی‌تواند متوجه این حقیقت شود؛ ولی شما که مؤمن هستید، لیاقت این حقیقت را دارید. خدای متعال [وجود] این لیاقت را در

مؤمنین تأیید کرده و فرموده است: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا.»

۲. تقوا: اکنون که ایمان آوردید و این قدم معنوی را برداشتید، یک «یا حسین» دیگر [بگویید] و سراغ تقوا بیایید. شما می‌توانید در عرصه تقوا حضور داشته باشید، تقوا را بفهمید و زندگی‌تان را با تقوا همراه کنید.

۳. تسلیم: پس عنصر ایمان، عنصر تقوا و سپس عنصر تسلیم. نمیرید مگر اینکه مسلّم باشید؛ یعنی در همه شئون زندگی تسلیم باشید. خدایا! ما تسلیم هستیم؛ اما برای خیلی از تسلیم‌هایمان باید در پیشگاه تو استغفار کنیم. بعضی اوقات تسلیم دنیا یا آدم‌هایی مثل خودمان هستیم: هرچه آن‌ها گفتند، «چشم» می‌گوییم. [یا] تسلیم هواهای نفسانی مان هستیم: هوای نفسانی از ما چیزی مطالبه می‌کند. ما هم دنبال آن حرکت می‌کنیم. [یا] تسلیم هواهای نفسانی این و آن هستیم: کسانی [چیزی] هوس کرده‌اند و هوایی دارند. از سیاهی لشکر ما برای هواهای خود استفاده می‌کنند. [یا] تسلیم زرق و برق و میز و مقام دنیا شده ایم. همه این‌ها [در شمار] تسلیم است؛ منتها باید همه این‌ها را دور ریخت و فقط تسلیم خدا شد و در مقابل خدا سر خم کرد. اگر چنین شود، این آیه تحقق پیدا کرده است.

خدایا! ممنونیم که ما را مخاطب قرار دادی و در محفل ویژه و مهمانی خصوصی خودت دعوت کردی. نگفتی: «يَا أَيُّهَا النَّاسُ» که همه بیایند. به مهم ترین سرمایه معنوی در عالم هستی، یعنی تقوا، دعوت کردی. چیزی بالاتر از تقوا نداریم:

﴿ الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جِدَالَ فِي الْحَجِّ وَمَا تَفَعَّلُوا مِنْ خَيْرٍ يَّعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونِ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ ۝۱﴾

تو ما را به عالی ترین ضیافت معنوی دعوت کردی. [شاید] بگوییم: [آیا] روزه از تقوا بالاتر نیست؟ نه؛ برای اینکه:

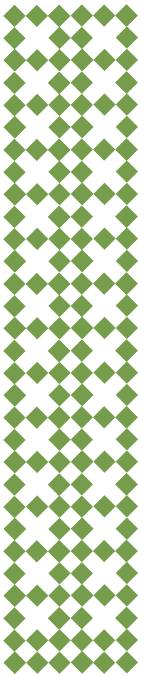
﴿ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ ۝۲﴾

به ضیافت روزه بیایید، شاید به تقوا برسید. پس معلوم می شود اصل این پذیرایی، تقواست. [شاید] بگوییم: [آیا] حج بالاتر از تقوا نیست؟ [قرآن] می گوید: نه؛ برای اینکه شما به این ضیافت مهم حج دعوت می

۱ . حج در ماه های معین و معلومی است [شوال، ذوالقعدة و ذوالحجه]. پس کسی که در این ماه ها حج را [با احرام بستن و تلبیه] بر خود واجب کرد، [بداند که] در حج، آمیزش با زنان و گناه و جدال [جایز] نیست. آنچه از کار خیر انجام دهید خدا می داند. به نفع خود توشه بگیرید که بهترین توشه، پرهیزکاری است. ای صاحبان خرد! از من پروا کنید (بقره: ۱۹۷).

۲ . ای اهل ایمان! روزه بر شما مقرر و لازم شده است؛ همان گونه که بر پیشینیان شما مقرر و لازم شد تا پرهیزکار شوید (بقره: ۱۸۳).

شوید: ﴿الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَّعْلُومَاتٌ...﴾^۱ و در آخر می فرماید:
 ﴿وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَى...﴾^۲ اینکه به حج
 دعوت شدید، اصل قصه این است که از تقوا پذیرایی
 شوید. [شاید بگوییم: آیا] هر نوع عباداتی بالاتر از تقوا
 نیست؟ باز هم نه؛ برای اینکه:

﴿يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ
 مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾^۳

ای مردم! پروردگارتان را عبادت کنید. عبادت خیلی مهم
 است؛ ولی میوه عبادت تقواست. مثل اینکه [وقتی]
 نهال می کارید، نهال کاشتن همه هدف نیست. موقعی
 که این نهال میوه داد، شما به نتیجه رسیده اید. پس
 [به خاطر] این است که تقوا بسیار مهم است. خدایا!
 از تو ممنونیم که ما را ویژه به ضیافت تقوا دعوت
 فرمودی.

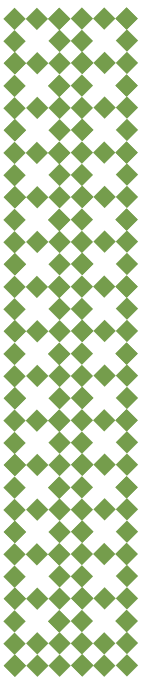
امیرالمؤمنین عليه السلام؛ محور تقوا

سومین عنصر تسلیم است. [یعنی] همه چیز را
 کنار بگذاریم و فقط تسلیم خدا باشیم. دوستانمان

۱ . بخشی از آیه ۱۹۷ سوره بقره

۲ . همان

۳ . ای مردم! پروردگارتان را بپرستید که شما و پیشینیان شما را آفریده است، تا [با پرستیدن او] پروا پیشه شوید (بقره: ۲۱).

را با رضایت خدا انتخاب کنیم و دشمنی هایمان را برای رضایت خدا به کار بگیریم. محور تقوا امیرالمؤمنین علیه السلام است. محور دوستی ها و دشمنی ها هم امیرالمؤمنین علیه السلام است. فرمود: «مَنْ كُنْتُ مَوْلَاهُ فَهَذَا عَلَيَّ مَوْلَاهُ. اللَّهُمَّ وَالِ مَنْ وَالَاهُ وَعَادِ مَنْ عَادَاهُ وَأَنْصُرْ مَنْ نَصَرَهُ وَأُخْذِلْ مَنْ خَذَلَهُ.»^۱ محور همه چیز امیرالمؤمنین علیه السلام است. باید بر اساس ولایت علی و اولاد علی علیهم السلام، انسجام، ایمان، تقوا و تسلیم را تمرین کنیم و هر روز به زندگی سعادت‌مندان و خداپسندان نزدیک تر باشیم ان شاءالله.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

وَالْعَصْرِ ﴿١﴾

إِنَّ الْإِنْسَانَ لِفِي خُسْرٍ ﴿٢﴾

إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا
بِالصَّبْرِ ﴿٣﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

۱ . محمد بن محمد مفید، الأمالی، ترجمه حسین استادولی، ج ۱، مشهد: آستان قدس رضوی، ۱۳۶۴ ش، ص ۵۵؛ ترجمه: هرکس که من مولا و صاحب اختیار اویم، این علی نیز مولای اوست. پروردگارا! دوست او را دوست بدار و با دشمن او دشمن باش. یار او را یاری نما و از آن کس که یاور او نیست، یاری خود دریغ دار.

خطبه دوم

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ وَالصَّلَاةُ وَالسَّلَامُ عَلَى سَيِّدِ
الْأَنْبِيَاءِ وَالْمُرْسَلِينَ أَبِي الْقَاسِمِ الْمُصْطَفَى مُحَمَّدٍ
وَعَلَى عَلِيٍّ أَمِيرِ الْمُؤْمِنِينَ وَعَلَى فَاطِمَةَ الزَّهْرَاءِ
سَيِّدَةِ نِسَاءِ الْعَالَمِينَ وَعَلَى الْحَسَنِ وَالْحُسَيْنِ
سَيِّدَيْ شَبَابِ أَهْلِ الْجَنَّةِ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ الْحُسَيْنِ
وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى جَعْفَرِ بْنِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى مُوسَى بْنِ جَعْفَرٍ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُوسَى
الرِّضَا وَعَلَى مُحَمَّدِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى عَلِيِّ بْنِ مُحَمَّدٍ
وَعَلَى الْحَسَنِ بْنِ عَلِيٍّ وَعَلَى الْحِجَّةِ الْقَائِمِ الْمُنْتَظَرِ
الْمَهْدِيِّ صَلَوَاتِ اللَّهِ وَسَلَامُهُ عَلَيْهِمْ أَجْمَعِينَ.
أَوْصِيَكُمْ عِبَادَ اللَّهِ وَنَفْسِي بِتَقْوَى اللَّهِ وَنَظْمِ أَمْرِكُمْ.

مناسبت‌های هفته

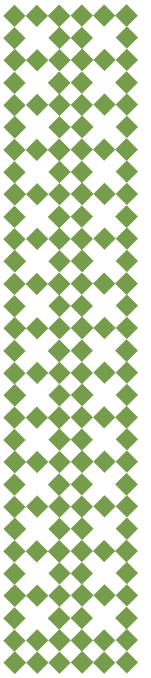
از خدای متعال می‌خواهیم جامعه‌ایمانی ما را متشکل و منسجم، در مسیر درک تقوا و عمل به تقوای الهی یاری دهد و روشنایی عنایت فرماید.

فرارسیدن ماه ربیع الاول

حلول ماه خیر، رحمت، برکت و شادی، بهار ایمانی ربیع الاول را تبریک عرض می‌کنم. ربیع الاول ماه خاصی است. هم برای ورود به ماه (مثل دیشب و امروز) و هم در بعضی از ایام آن غسل دارد. [همچنین] ماه ربیع الاول دعای مخصوص دارد؛ از جمله آن دعاها این است که خدا را [قسم می‌دهد] به عزت، تحول آفرینی و قوت او و اینکه صاحب نعمت‌های بیکران است. این دعای ارزشمند ماه ربیع الاول با این بیان شروع می‌شود و در قسمت آخر آن [می‌گوید]:

«اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَيَّ مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَعَرِّفْنَا بَرَكَاتَةَ هَذَا الشَّهْرِ وَيُؤْمِنَهُ وَارْزُقْنَا خَيْرَهُ وَأَصْرِفْ عَنَّا شَرَّهُ وَاجْعَلْنَا فِيهِ مِنَ الْفَائِزِينَ بِرَحْمَتِكَ يَا أَرْحَمَ الرَّاحِمِينَ.»

۱ . بند پایانی دعای اول ماه ربیع الاول؛ ترجمه: خداوندا! بر محمد و آل محمد درود فرست. ما را با برکت و فرخندگی این ماه آشنا گردان، خیر آن را روزی مان کن، از شر آن بازدار و از رستگاران در آن قرار ده. به رحمتت ای مهربان‌ترین مهربانان!

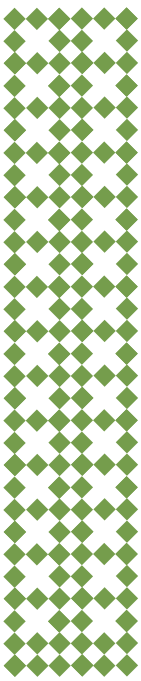

در این دعا بعد از صلوات از خدا می‌خواهیم: خدایا! برکات، خوبی‌ها و ذخایر ارزشمند این ماه مبارک را به ما بشناسان تا درک کنیم و بفهمیم.

خدایا! ما را از خیرهایی که در این ماه وجود دارد، برخوردار کن. یک نمونه بزرگ خیرات این ماه میلاد رسول اکرم^t است، یعنی نبوت، رسالت، وحی و قرآن. یک [نمونه] خیر بزرگ در این ماه میلاد حضرت امام صادق است، یعنی ولایت و امامت. خیرات این ماه را به ما بفهمان و بشناسان.

خدایا! در این ماه هر شری متوجه ما می‌شود، از ما دور کن. این شر نفاق، کینه و عداوت، گناه و معصیت، حرام خواری، تقلب، دغل، دشمنی یا هرچه هست، خدایا! از ما دور کن. این از خواسته‌های این ماه است. [اگر] این شر بیماری است، خدایا! این بیماری را از جامعه بشری و همه مسلمان‌ها دور کن.

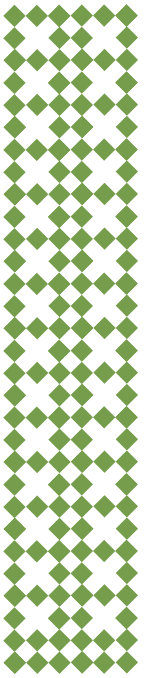
خدایا! کاری کن ما جزء فائزین باشیم. امیرالمؤمنین علیه السلام موقعی که شمشیر زهرآلود و کینه‌توزانه ابن ملجم بر فرق مبارک ایشان فرود آمد، در پیشگاه خدا عرضه داشت: «فُزْتُ وَرَبِّ الْكَعْبَةِ.»^۱ به خدای کعبه! من به

رستگاری رسیدم. یکی از دعاها در این ماه این است: خدایا! کاری کن که ما به رستگاری برسیم: موقعی که می‌میریم بدهکار این و آن نباشیم. آبروهایی که از مردم به ناحق ریختیم گریبان ما را نگیرد و روزگار ما را جهنمی نکند. حقوقی که از مردم ضایع کردیم، دامن ما را نگیرد. ما طاقت نداریم. مالی که از دیگران به ناحق خوردیم، گریبان گیر ما نشود. ظلمی که به همسر و فرزند و عائله خودمان روا داشتیم، ما را بیچاره نکند و هر بدی دیگر... این گوشه‌ای از دعای نورانی ماه ربیع الاول بود. ان شاء الله از این دعا در این ایام نورانی بهره مند باشیم.

هجرت پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از مکه به مدینه

مناسبت دیگر هجرت رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ از مکه به مدینه است. حضرت روزگار سختی را در آغاز بعثت در مکه گذراندند. فشار مشرکان و کفار سنگین بود. هنوز منافقین را پرورش نداده بودند که به جان پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ بیندازند، نه اینکه هیچ [منافقی نباشد]. بالاخره منافقین بودند؛ اما تاخت و تاز جدی منافقین در مدینه بود. مثل اینکه در زمان امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ چقدر منافقین در جمهوری اسلامی فعال بودند و هنوز

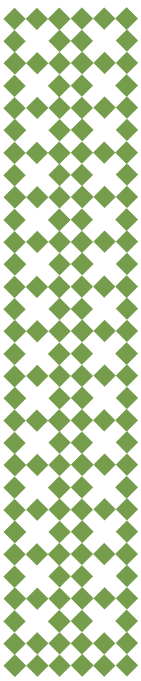

تمرین می کردند. بعد از امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ بیشتر توانستند جولان بدهند. لاقلاً در قسمت اول انقلاب کمتر می توانستند میدان داری کنند؛ اما بعد کم کم پیدا شدند، قوت گرفتند، نقشه کشیدند و ترورهایشان را آغاز کردند. منافقین تقریباً هفده هزار ترور [انجام دادند]. شهدای ما در حقیقت به دست منافقین به شهادت رسیدند: امثال شهید چگینی در استان خودمان، شهید مطهری، شهید مدنی، شهید صدوقی، شهید دستغیب، شهدای حزب جمهوری اسلامی، شهید بهشتی و شهید مطهری، همه این هفده هزار شهید، فعالان، شاخصان، اندیشمندان و دانشمندان جامعه ما بودند که به دست این گروه جهنمی به شهادت رسیدند.

هجرت؛ توصیه قرآن و سنت اهل بیت عليهم السلام

رسول گرامی اسلام صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ وَسَلَّمَ مکه را برای رفتن به مدینه ترک می کند. این هجرت پایه پیروزی ها و نشر و صدور رسالت نبوی به جاهای مختلف دنیا می شود و برکات زیادی داشته است. هجرت یکی از چیزهایی است که قرآن تشویق می کند. حتی آدم هایی که در جایی کار می کنند؛ ولی حس می کنند خیلی خفقان آمیز است [و می گویند:] اینجا جای زندگی من نیست. واهمه دارند جای خود را عوض کنند و

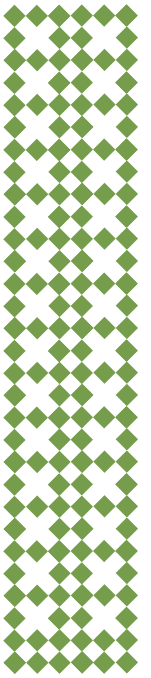

می گویند: همین لقمه نان هم از دهان ما می افتد؛ ولی قرآن می فرماید چرا هجرت نمی کنی؟

﴿إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ قَالُوا فِيمَ كُنْتُمْ قَالُوا كُنَّا مُسْتَضْعَفِينَ فِي الْأَرْضِ قَالُوا أَلَمْ تَكُنْ أَرْضَ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتُهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا﴾^۱

آیا زمین خدا جا ندارد که تو خودت را در جای سختی که آبرو و شخصیتت آسیب می بیند، به سختی اداره می کنی. همت کن و هجرت کن. هجرت خاطرات خوشی با خود دارد، هجرت هایی که ائمه ما داشتند، بعضی وقت ها اختیاری و بعضی وقت ها الزامی و اجباری بوده است. مثلاً هجرت حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام از مدینه به توس، باعث تحولات عظیمی در دنیای معرفت، انسانیت، عدالت، معنویت و دین شد. در پی هجرت حضرت علی بن موسی الرضا علیه السلام، خواهر بزرگوار ایشان، حضرت فاطمه معصومه علیها السلام برای تفسیر و تبیین هجرت امام رضا علیه السلام آمدند که به مردم ایران بگویند این کسی که به کشور شما آمده

۱ . قطعاً کسانی که [با ترک هجرت از دیار کفر و ماندن زیر سلطه کافران و مشرکان] بر خویش ستم کردند، [هنگامی که] فرشتگان آنان را قبض روح می کنند، به آنان می گویند: [از نظر دین داری و زندگی] در چه حالی بودید؟ می گویند: ما در زمین، مستضعف بودیم. فرشتگان می گویند: آیا زمین خدا وسیع و پهناور نبود تا در آن [از محیط شرک به دیار ایمان] مهاجرت کنید؟! پس جایگاهشان دوزخ است و آن بد بازگشتگاهی است (نساء: ۹۷).

کیست، چه عظمتی دارد و چقدر باید از ظرفیت این لطف و عنایت خدا بهره مند شوید. حضرت فاطمه معصومه علیها السلام برای روشن شدن جایگاه امام رضا علیه السلام در ذهن ما مردم، با گروهی هجرت کردند. در پی آن باز احمد بن موسی و برادر ایشان، با جمعیتی از سمت بحرین آمدند. مسیرهایی که حضرت معصومه علیها السلام، حضرت احمد بن موسی و حضرت علی بن موسی الرضا (علیه آلف التحية والثناء) پیمودند، هرکدام از این‌ها را به رودخانه ای تشبیه می‌کنم که اطراف آن تا شعاع بسیاری سرسبز و آباد است. می‌بینیم مسیرهایی که این‌ها آمدند، اهل ولایت، قرآن، ایمان و معرفت شکل گرفته است. هرکجا مسیر این‌ها نبوده، کویر مانده است. بعداً کم‌کم برکات وجودی پیروان اهل بیت علیهم السلام روی آن‌های دیگر هم اثر گذاشته است. این برکت هجرت است.

هجرت امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ ؛ عامل برکات فراوان برای جامعه اسلامی

هجرت امام هم هجرت اختیاری نبود؛ ولی وقتی به ترکیه و نجف و از نجف به فرانسه [رفتند]، این هجرت باعث شد اسلام انقلابی [شناخته شود]. خود

امام رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ فرمودند: ما اسلام آمریکایی و در مقابل آن اسلام ناب محمدی صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ داریم.^۱ این هجرت برای شناختن اسلام ناب چقدر مؤثر بود. امروزه برکات آن را می بینیم: گسترش سرزمین انقلاب اسلامی و مقاومت اسلامی و اینکه هر روز یاران مقاومت اسلامی همدیگر را پیدا می کنند و جغرافیای مقاومت اسلامی وسعت پیدا می کند. این ها برکت آن هجرت است. امیدواریم که ما حقیقت معنای هجرت را دریابیم.

هجرت از گناه؛ مهم ترین نوع هجرت

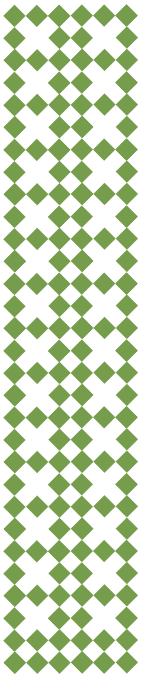
یکی از مهم ترین مسائل هجرت این است که انسان از گناه و معصیت هجرت کند:

﴿وَالرُّجْزَ فَاهْجُرْ﴾^۲

آدمی که عادت کرده غیبت کند، [باید] از اینجا هجرت کند. اینجا محل متعفن و بدی است. آدمی که عادت کرده ظلم کند، باید از این منطقه ظلم به منطقه عدل و انصاف هجرت کند. این جای خوبی نیست. آدمی که در فضای هواوهوس زندگی می کند، باید به منطقه اخلاص و خداجویی هجرت کند؛ منطقه ای

۱ . نک: سیدروح الله خمینی، صحیفه امام خمینی، ج ۷، ۲۱، تهران: تنظیم و نشر آثار امام، ۷، ۱۳۹۲، ص ۱۴۵ و ۲۴۰.

۲ . از پلیدی دور شو (مدثر: ۵).

که آخرت را ببیند و مرگ را به یاد بیاورد. آدمی که در غفلت زندگی می‌کند، باید هجرت کند و در عالم ذکر و یاد خدا نفس بکشد تا رشد کند، سرمایه‌های وجودی‌اش شکوفا شود و ارزش‌های انسانی‌اش موقعیت رشد و کمال پیدا کند.

از جان گذشتگی امیرالمؤمنین علیه السلام در جریان هجرت رسول الله صلی الله علیه و آله

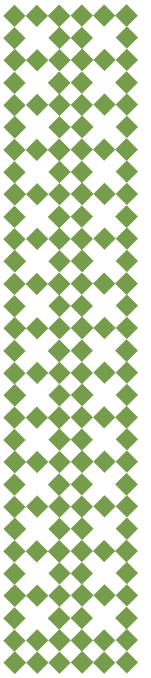
وقتی رسول خدا صلی الله علیه و آله قرار هجرت داشتند، کفار حضرت را تحت نظر داشتند و تعقیب می‌کردند. باید حضرت مخفیانه این هجرت را به جای می‌آوردند. امیرالمؤمنین علیه السلام مأمور شدند در جای رسول گرامی اسلام صلی الله علیه و آله بخوابند و [این کار] خطرناک بود؛ [زیرا] آن‌ها تصمیم گرفته بودند شخص پیغمبر را قطعه قطعه کنند. چهل شمشیر به دست از هر قومی [آمده بودند]؛ یعنی چهل قوم، نماینده‌ها و شمشیرزنانشان را برای این توطئه شوم و جنگ با خدا فرستاده بودند. امیرالمؤمنین در جای پیغمبر خوابید که این شمشیرها بر بدن او فرود آیند:

﴿وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتٍ

اللَّهُ قَلْبُهُ وَاللَّهُ رَعُوفٌ بِالْعِبَادِ^۱.

خدای متعال امیرالمؤمنین را حفظ کرد. این از جمله جاهایی است که حضرت نباید نتیجه را می دانست. بدین جهت در جای پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ قرار گرفت که قرار است این شمشیرها بدن او را قطعه قطعه کنند؛ اما لطف و رأفت خدای متعال شامل حال همه اهل عالم شد که آن موقع امیرالمؤمنین را به شهادت نرسانند و برکات وجودی او برای جامعه بماند. اینکه امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام با پیغمبر صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ همراه نشد، دلایل دیگری هم دارد. حضرت باید می ماند که اگر مسلمانی حق و حقوقی، کار به جامانده ای و گرفتاری خاصی دارد، این ها را حل و فصل کند و برود تا کسی گرفتار نماند. امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام قرار بود شرایط را مهیا کند و عده ای از خاندان رسول گرامی اسلام را که جا مانده بودند، مدیریت کند، با آن ها همراه شود و آن ها را به مقصد برساند. برای چندین منظور امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام ماند که بعد از حضرت [رسول]، هجرت خود را آغاز کند. به این هم باید توجه داشته باشیم.

۱. از مردم کسی است که جانش را برای خشنودی خدا می فروشد [مانند امیرالمؤمنین عَلَيْهِ السَّلَام] و خدا به بندگان مهربان است (بقره:

روز جهانی پست

روز جهانی پست برای ما اهمیت دارد. پست سابقه دیرینه ای دارد. مثلاً نامه هایی که رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ برای پادشاهان قلدر و زورگوی آن زمانه می نوشت، محتوایی از آن قبیل داشت: «أَسْلَمْتُ تَسْلَمُ.» پیغمبری که هنوز یارو یاری نداشت؛ اما قدرت و اقتدار داشت. به پادشاه ایران و پادشاه روم نامه می نویسد و می گوید: اسلام بیاور، سالم بمان. تهدید هم در آن هست. البته معانی زیادی دارد: [اگر] اسلام بیاوری، خودبه خود سلامت جسمی و روحی [هم خواهی داشت]؛ اما نوعی تهدید هم در آن هست؛ یعنی فکر نکن ما از تو می ترسیم. ما برای تو پیشنهاد داریم: اگر می خواهی عاقبتت درست باشد، باید مسلمان شوی. [ایشان] پیغمبر جهانیان و «رَحْمَةٌ لِّلْعَالَمِينَ» است. پیام او هم همین است. بنا نبود همان روز اول پیام رسول خدا صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ همه مسلمان شوند؛ اما حضرت در پیامش نشان داد که آینده جهان، آینده حق، اسلام و برافراشته شدن پرچم «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ مُحَمَّدٌ رَّسُولُ اللَّهِ وَعَلَىٰ وَآلِهِ وَسَلَّمَ» است. این آینده جهان است. این نقشه رسول گرامی اسلام صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ هر روز بیشتر محقق می شود.

روز جهانی کودک

در باب روز جهانی کودک، امام صادق علیه السلام سفارش می‌کند که: «لَيْسَ مِنَّا مَنْ لَمْ يُوقِّرْ كَبِيرَنَا وَيَرْحَمْ صَغِيرَنَا.»^۱ از ما نیست کسی که بزرگان ما را محترم نشمارد: پدر و پدربزرگ، بزرگان ایمانی و دینی، معلمان اخلاق و معرفت، مراجع بزرگ تقلید، نویسندگان برجسته ای که دل های ما را هدایت می‌کنند، هنرمندان ارزشمندی که در مسیر حق و دین هنرنمایی کردند و می‌کنند، قهرمانان عرصه های هم‌اوردی های ورزشی که افتخارآفرینی می‌کنند و همه آن هایی که برای خدا [کار می‌کنند و] «یا علی» و «یا حسین» [گفتن] کار آن هاست. این ها بزرگان ما هستند. اگر کسی [به بزرگان] احترام نگذارد و حرمت بزرگی این ها را نگه ندارد، [از ما نیست]. ما به همه این ها احترام می‌گذاریم. [حضرت در ادامه] فرمود: آن هایی که به کوچک ترهای ما رحم نمی‌کنند، از ما نیستند. جامعه ما جامعه عطوفت، مهربانی، کرامت و احترام است و همین گونه باید باشد ان شاءالله.

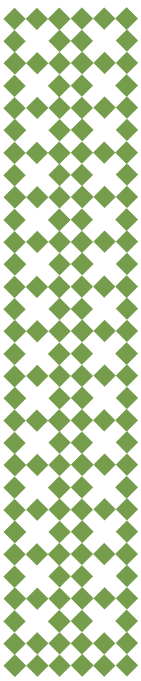
۱ . محمد بن یعقوب کلینی، الکافی، به تصحیح علی اکبر غفاری و محمد آخوندی، ج ۲، تهران: دارالکتب الاسلامیه، ۱۳۶۳، ص ۱۶۵؛ ترجمه: از ما نیست کسی که به سالخوردگان ما احترام نگذارد و با خردسالان مهربانی نکند.

سالروز تأسیس مجمع تقریب مذاهب اسلامی

مناسبت دیگر تأسیس «مجمع تقریب مذاهب اسلامی» به فرمان رهبر فرزانه انقلاب مُدَّ در سال ۱۳۶۹، یعنی کمی بعد از رحلت حضرت امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ است. از کشورهای مختلف دنیا، کسانی می‌آیند و در قم تحصیل می‌کنند. بعد به کشور خودشان برمی‌گردند و آنجا مبلغ می‌شوند. یک موقع ما در قم، طلبه قزوینی، رشتی یا تهرانی تربیت می‌کنیم. [وقتی] این [طلبه] به آنجا برود، تا مردم را بشناسد و فرهنگ آنجا را بداند، آن‌ها هم به چشم غریبه به او نگاه کنند. این کار را هم کردیم و مؤثر هم بوده است؛ اما از این مؤثرتر این است که آن‌ها دعوت می‌شوند یا خودشان متقاضی هستند و به اینجا می‌آیند، تربیت می‌شوند، اهل بیت عليهم السلام را می‌شناسند، قرآن را یاد می‌گیرند، حقایق قرآنی را می‌فهمند و سیاست دینی را فرامی‌گیرند. بعد به کشور خودشان می‌روند و فعالیت می‌کنند. نمونه آن شیخ ابراهیم زکزاکی و سید حسن نصرالله [است]. بعضی از این افراد خیلی بزرگ هستند و همه آن‌ها را می‌شناسند. خیلی از آن‌ها را کسی نمی‌شناسد؛ ولی سرداران بزرگ معرفت دینی در جغرافیای مقاومت اسلامی به حساب می‌آیند.

«مجمع تقریب مذاهب اسلامی» برکات زیادی داشته است. به جهت اینکه استان ما دارای دانشگاهی به نام دانشگاه بین المللی امام رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ [است]، دانشجویان غیرایرانی الان ده ها سال است که آنجا رفت و آمد دارند. در دولت گذشته این ظرفیت رو به خاموشی و فراموشی گذاشته بود. در سال های قدیم، [این دانشگاه] گاهی نزدیک به دوهزار دانشجو داشت؛ [اما] این تعداد خیلی کم شد؛ شاید مثلاً شصت هفتاد نفر. تا این اندازه تنزل کرد. برای اینکه هیچ انگیزه ای نبود که انقلاب صادر شود و تربیت نیروهای ایمانی صورت بگیرد. در حالی که در اساس نامه دانشگاه بین المللی امام خمینی رَحْمَةُ اللهِ عَلَيْهِ این طور آمده است که باید حدود ۲۴ هزار دانشجو بپذیرد. دوسوم این ۲۴ هزار، یعنی ۱۶ هزار نفر آن ها باید دانشجوی غیرایرانی باشند. آن ۸ هزاری هم که ایرانی هستند، باید از نظر معرفت، بصیرت، اخلاق و منش انسانی طوری گزینش شوند که بتوانند مربی، اسوه و الگو برای آن ۱۶ هزار نیروی غیرایرانی باشند. قرار این بوده است. امیدواریم ان شاء الله در دولت انقلابی جدید این آرمان محقق شود.

در مذاکرات و صحبت هایی که با عزیزان «مجمع

تقریب مذاهب اسلامی» بوده است، به آن‌ها قول دادیم که اگر شما اینجا پایگاهی داشته باشید، [با وجود] حوزه علمی قوی، دانشگاه بین‌المللی امام خمینی رَحْمَةُ اللَّهِ عَلَيْهِ و ظرفیت‌های کهن این استان می‌توانیم ان شاء الله جایگاهی برای همان مقصد «مجمع تقریب مذاهب اسلامی» باشیم و [اگر] خدا عنایت کند، حوزه یا مدرسه‌ای با این عنوان داشته باشیم.

وفات حضرت سکینه بنت الحسین عَلَيْهَا السَّلَام

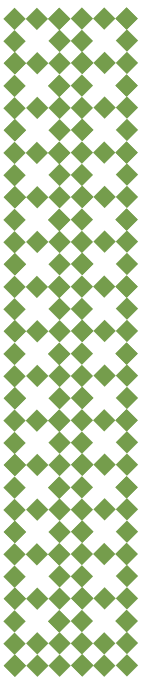
باز هم مناسبت دیگر وفات حضرت سکینه بنت الحسین در سال ۱۱۷ق است. بانوی مصیبت دیده، بانوی مکرم و بانویی که پای حماسه حسینی [بوده است]. به روح ایشان درود می‌فرستیم و علو درجات ایشان را از خدای متعال درخواست داریم.

روز بزرگداشت حافظ

روز بزرگداشت حافظ هم هست. حافظ گفت:

حالتی رفت که محراب به فریاد آمد   در نمازم خم ابروی تو در یاد آمد

این را عرض می‌کنم برای اینکه خیلی‌ها تلاش

می‌کنند سرمایه‌های معنوی، مثل مولوی و حافظ را از ما بگیرند و بگویند: این‌ها چیز دیگری بودند و ادبیات نمی‌فهمیدند. دور از نماز، قرآن و مسجد [بودند؛ در حالی که] حافظ می‌گوید: «هرچه کردم همه از دولت قرآن کردم.» او این را می‌گوید؛ [اما] دیگران می‌خواهند او را بیگانه از قرآن نشان بدهند. این جفایی است که [در حق حافظ] می‌شود. گفت:

ز هرچه رنگ تعلق پذیرد آزاد است   غلام همت آنم که زیر چرخ کبود

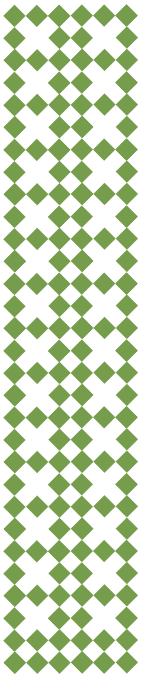
ببینید این جمله چقدر معنوی و قرآنی [است] و محتوای آن چقدر با روایات و ادعیه ما انطباق دارد.

ای بی‌خبر ز لذت شرب مدام ما   ما در پیاله عکس رخ یار دیده ایم
ثبت است بر جریده عالم دوام ما   هرگز نمیرد آن که دلش زنده شد به عشق

این‌ها محتواهای نورانی و پشت صحنه‌های قرآنی دارد. گاهی عین ترجمه آیه قرآن است. این‌ها را باید قدر بدانیم و نگذاریم سرمایه‌های معنوی و شخصیت‌های فاخر در دست و بال دگراندیشان به گونه دیگری به نسل‌های آینده ما شناسانده شوند.

روز کاهش آثار بلایای طبیعی

روز کاهش آثار بلایای طبیعی است. [وقتی] زلزله

می آید، چقدر بلا به سر ما می آورد! زلزله بالاخره یک وقت می آید. باید عقلا، مدیران و مسئولان ما فکر کنند که در قبال زلزله چه باید کرد. سیل، بیماری کرونا و امثال آن هم آمده است. ببینیم در قبال این ها باید چه کار کنیم که ضرر آن را برای مردم کم کنیم. یکی از کارهای خوبی که در کشور ما و مخصوصاً در استان ما اتفاق افتاد، این [بود که] مساجد محله و امامان جماعت بسیج شدند. در بیماری کرونا، هم در درمان و کمک به عرصه پرستاری، بیمارستان، خدمات رسانی، کفن و دفن و امثال آن، هم در عرصه آشنا کردن مردم با وظایف بهداشتی درمانی و هم در شناسایی قشر آسیب پذیر، فقیر و گرفتار برای رساندن بسته های معیشتی، کار ارزشمندی [انجام] شد. این یعنی همان سبک کردن و کاهش دادن بلاهای طبیعی. همیشه باید با اتکا به خدای متعال و با استفاده از نیروهای مردمی، از جامعه و مردمان مواظبت کنیم که کمترین آسیب را ببینند.

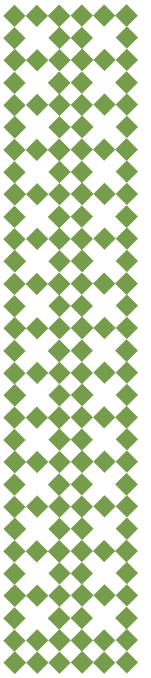
روز اسکان معلولین و سالمندان و روز جهانی استاندارد

روز اسکان معلولین و سالمندان و روز جهانی استاندارد

را هم گرامی می داریم. فرصت نیست [در این باره] صحبت کنم.

انتخابات مجلس عراق

مناسبت مهمی که پیش رو داریم، انتخابات مجلس در کشور اسلامی و شیعی عراق است. این انتخابات بسیار سرنوشت ساز است. الان در آنجا رقابت های جدی وجود دارد. آمریکایی ها، صهیونیست ها و سعودی ها خیلی تلاش می کنند که موقعیت پیدا کنند و کرسی های مجلس را به دست بگیرند. باید از خدای متعال ملتمسانه درخواست کنیم. هر وقت گرفتار شدیم، «یا علی» گفتیم و از وجود حضرت امیرالمؤمنین علیه السلام [کمک گرفتیم]. الان هم بگوییم یا علی، یا حسین، یا ابالفضل، یا موسی بن جعفر، یا امام جواد، [یا امامین] عسکریین و... یا امام زمان! به داد مردم مظلوم عراق [برسید]؛ مردمی که همواره زیر ظلم و ستم و گرفتاری بوده اند و کشته شده اند. واقعاً دعا کنیم که به داد این ها برسند. مخصوصاً مثل اینکه امشب از آن شب هایی است که باید خیلی دعا کنیم که ان شاءالله این انتخابات به عزت، قدرت

و اقتدار مقاوت اسلامی و مردم مظلوم عراق بینجامد و توطئه‌های صهیونیستی، آمریکایی و سعودی را خنثا کند. امیدوار هستیم.

یکی از مهم‌ترین امیدهای ما این است که مجلسی که با این انتخابات شکل می‌گیرد، مهم‌ترین سرلوحه و دغدغه آن، اخراج آمریکایی‌ها از کشور مظلوم عراق به جد و فوریت باشد. [باید] اولین کاری که می‌کنند، با عجله و شتاب و با جدیت تمام، اخراج این اشغالگران بی رحم، خون‌خوار و غارتگر [باشد]. همین الان ذخایر عراق و سوریه را به غارت می‌برند. امیدواریم ان شاءالله با این نتایج، خدای متعال پیروزی بزرگ ملت عراق را مثل جایزه صبروری مردم مسلمان در کشورهای مختلف، به آن‌ها عنایت کند.

دعای پایانی

پروردگارا! بر عزت، عظمت و اقتدار اسلام و اسلامیان
بیفزای؛

نقشه های شوم اجانب را نقش بر آب بگردان؛

خدایا! مردم ما دو ماه عزا و ماتمِ مظلومیت و مصائب
اهل بیت علیهم السلام را گذرانند و وارد بهار موفقیت ها،
امیدها و پیروزی ها، ربیع الاول شده اند. خدایا! به
حق پیغمبر و آل پیغمبر صلی الله علیه و آله و به مظلومیت ابا عبدالله
الحسین علیه السلام و یاران مظلوم و باوفای آن حضرت،
سرنوشت این ملت را سلامتی، پیروزی، آرامش و
آسایش قرار بده؛

حکومت اسلامی ما را به حکومت جهانی صاحب و
مولایمان متصل بفرما؛

سایه عزت و اقتدار رهبر فرزانه انقلاب مُکَلَّم را بر سر
مسلمانان جهان و مستضعفان عالم مستدام بدار؛
به مریض های ما شفای عاجل عنایت بفرما؛

همه درگذشتگان ما را ببخش و بیامرز.

اللَّهُمَّ اغْفِرِ لِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِينَ

وَالْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَالْأَمْوَاتِ فِي مَشَارِقِ الْأَرْضِ
وَمَغَارِبِهَا تَابِعَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ
الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ.

أَعُوذُ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ ﴿١﴾

فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَانْحَرْ ﴿٢﴾

إِنَّ شَانِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ ﴿٣﴾.

وَالسَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ

